

Παρουσίαση βιβλίου “Γυναίκες στη Σκιά της Βίας” από Μαίρη Πίνη
Διευθύντρια ΚΕΣΟ

20 Ιουνίου 2022

Σεβασμιωτατε Μητροπολιτη Ιλιου Αχαρνων & Πετρουπολεως

Σεβαστή χορεία πατέρων

Αξιότιμοι κ. Αντιπεριφερειάρχες Κεντρικού Τομέα Αθηνών κ. [Γιώργο Δημόπουλε - Giorgos Dimopoulos](#) και Αναπτυξης της Περιφερεια Αττικής κ. [Γιώργο Βλάχο\(Georgios Vlachos\)](#)

Αγαπητοί Φίλοι,

Κυρίες και κύριοι

Η ενδοοικογενειακή και η έμφυλη βία κατά των γυναικών είναι ένα σημαντικό φαινόμενο, που υπήρχε σε όλες τις εποχές. Σήμερα η βία κοχλάζει περισσότερο μέσα στις οικογένειες και λαμβάνει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Άλλωστε δεν είναι είναι τυχαίο ότι το τελευταίο διάστημα και κυρίως τον τελευταίο χρόνο έχει καταγράψει μια γυναικοκτονία για κάθε μήνα και μπορεί να υπάρχουν και μήνες, που να εκδηλώθηκαν περισσότερες από μία ταυτόχρονα.

Το εγχείρημα των Διεθνών Οργανισμών για την καταπολέμηση της, ξεκίνησε το 1975 και μετά τις Διεθνείς Συνδιασκέψεις των Ην. Εθνών για τη γυναίκα. Το Δεκέμβριο του 1993 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε το υπ’ αριθμό 48/104 ψήφισμα ως Διακήρυξη για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών, όπου αναγνωρίστηκε η επείγουσα ανάγκη για την προστασία των Δικαιωμάτων των Γυναικών υπό το πρίσμα των Αρχών της Ισότητας, της Ασφάλειας, της Ελευθερίας και της Αξιοπρέπειας.

Ο ορισμός της βίας κατά των γυναικών πρωτο-υιοθετήθηκε το 1995 στις εργασίες της 4ης Παγκόσμια Διάσκεψη Γυναικών στο Πεκίνο. Μέχρι τότε ήταν θέμα στερεοτύπων, καθώς δεν είχε λάβει τη διάσταση των τελευταίων χρόνων.

Από τα τέλη της δεκαετίας του ‘90 και από την ανατολή του 2000 η ενδοοικογενειακή και η έμφυλη βία, άρχισαν να τίθενται μετ’ επιτάσεως στα

διεθνή Fora, στις πολιτικές της ΕΕ και του ΟΗΕ, να εκδίδονται αποφάσεις από το Συμβούλιο της Ευρώπης και να ψηφίζονται από τις κυβερνήσεις νόμοι κατά του **επαχθούς** φαινομένου, που αποτελεί ένα ζήτημα ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διάσπαρτο παγκοσμίως.

Το Συνέδριο της Αλεξανδρούπολης του 2018, που διοργάνωσε η Υπηρεσία Γυναικείων Θεμάτων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υπ. Παιδείας και με θέμα: **«Η Γυναίκα στη σκιά της βίας - η ποιμαντική ευθύνη και η οπτική των θρησκειών»**, είναι αποτέλεσμα της ευαισθησίας για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού από την πλευρά της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Πολιτείας. Τα πρακτικά του εκδόθηκαν σε ένα τόμο, που φέρει τον ίδιο τίτλο, με εκείνο του Συνεδρίου με τη μέριμνα του προγράμματος **"Πρωτοβουλία για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας"**, του Ιδρύματος Νεότητας και Οικογένειας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Εκδόθηκε από την «ΚΑΠΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ» σε ένα καλαίσθητο βιβλίο, το οποίο θα είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για πολλούς μελετητές του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας.

Η επιμέλεια των κειμένων έγινε από το σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ιλίου, Αχαρνών και Πετροπόλεως κ. Αθηναγόρα, τον Ελλογιμώτατο Αν. Καθηγητή Κοινωνικής Θεωρίας του Σύγχρονου Πολιτισμού και του Χριστιανισμού του Τμ. Θεολογίας ΑΠΘ κ. Χρήστο Ν. Τσιρώνη και τον Αιδεσιμολογιώτατο Πρωτ. π. Αντώνιος Α. Καλλιγέρη Διευθυντή του Ιδρύματος Ποιμαντικής Γάμου και Οικογένειας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Απευθύνεται σε ερευνητές, δημοσιογράφους, νομικούς και φοιτητές, αλλά και στον καθένα από εμάς, αφού περιλαμβάνει την ανάπτυξη των θεμάτων γύρω από την ενδοοικογενειακή και έμφυλη βία σε συνάρτηση με την Ποιμαντική ευθύνη της Εκκλησίας αλλά προβάλλοντας την οπτική για το συγκεκριμένο ζήτημα όχι μόνο των Χριστιανών αλλά και των Ελλήνων Μουσουλμάνων.

Στις σελίδες του, αναδεικνύονται απόψεις και θέσεις Θεολόγων, Κληρικών, Μουφτήδων και Μουσουλμάνων ιεροδιδασκάλων και εμπειρογνομόνων για τη βία κατά των γυναικών χωρίς αντιπαραθέσεις. Πρόκειται για κείμενα στηριγμένα στην παράδοση του Χριστιανισμού και του Ισλάμ για τη θέση της Γυναίκας, αλλά και με βάση την απτή πραγματικότητα που καλούμαστε σαν κοινωνία να αντιμετωπίσουμε.

Ως πρόλογος-κόσμημα στην αρχή του τόμου υπάρχει ο χαιρετισμός του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών & Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμου, με τον οποίο απευθύνθηκε στην έναρξη του σημαντικού αυτού Συνεδρίου στην Αλεξανδρούπολη το Σεπτεμβρίου του 2018. Το μήνυμα του διαπνέεται, από το πνεύμα της συναντίληψης, του διαλόγου και του προβληματισμού για θέματα, που απασχολούν την κοινωνία, όπως είναι η ενδοοικογενειακή και η έμφυλη βία. Παράλληλα διατυπώνεται ο προβληματισμός κατάθεσης προτάσεων για την πρόληψη, την αντιμετώπιση και την εκδήλωση της αλληλεγγύης μας στα δοκιμαζόμενα θύματα αυτής.

Εδώ θα μου επιτραπεί να ανοίξω μια μεγάλη παρένθεση, θέλοντας να τονίσω την ευαισθησία του Μακαριωτάτου για αυτά τα θέματα της Οικογένειας και της βίας και να αναφέρω για όσους και όσες δε γνωρίζετε, ότι το ΚΕΣΟ (Κέντρο Στήριξης Οικογένειας-Εκκλησιαστικό Ίδρυμα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών), που ο Μακαριώτατος μου εμπιστεύτηκε να διευθύνω από το 2011, μεταξύ άλλων ασχολείται και με την αντιμετώπιση των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Μάλιστα για το 2022 από την αρχή του έτους έως σήμερα, έχουμε συνολικά αντιμετωπίσει 10 περιστατικά, λειτουργώντας πάντα κάτω από το ακοίμητο βλέμμα και την άοκνη φροντίδα του Μακαριωτάτου για τον εκάστοτε άνθρωπο που βρίσκεται στη δύσκολη αυτή θέση.

Επιστέφοντας στο Συνέδριο και στο τίτλο του βιβλίου, θα πρέπει να αναφερθεί ότι με πρωτοβουλία του Προέδρου της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής επί των Ειδικών Ποιμαντικών Θεμάτων και Καταστάσεων σεβασμιωτάτου μητροπολίτη Ιλίου Αχαρνών & Πετροπόλεως κ. Αθηναγόρα και των σεβασμιωτάτων μητροπολιτών, των Ι. Μητροπόλεων της Θράκης όπως είναι οι Μητροπολίτες: Ξάνθης & Περιθωρίου κ. Παντελεήμονος, Αλεξανδρουπόλεως Τραϊανουπόλεως & Σαμοθράκης κ. Ανθίμου, Διδυμοτείχου Ορεστιάδος & Σουφλίου κ. Δαμασκηνού, Μαρωνείας & Κομοτηνής κ. Παντελεήμονος καθώς και των Μουφτήδων της Μουσουλμανικής Μειονότητας των Ελλήνων πολιτών της Θράκης, **Σοφιολογιωτάτων Μουφτήδων** Διδυμοτείχου κ. Οσμάν Χαμζά, Κομοτηνής κ. Χαλήλ Τζιχάζ και Ξάνθης Μπιλάλ Καραχαλήλ υπογράφηκε κείμενο **Διακήρυξης κατά της ενδοοικογενειακής βίας**, που περιλαμβάνεται στο τέλος της έκδοσης, ως παράρτημα.

«...Για μια αλλαγή του πολιτισμού των ανθρωπίνων σχέσεων...» κάνει λόγο ο **Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ιλίου κ. Αθηνάγορας** στο κείμενο του, στο βιβλίο και εξηγεί την αναγκαιότητα του διαλόγου μαζί με τους μητροπολίτες της Θράκης, από κοινού με τους Μουσουλμάνους θρησκευτικούς ηγέτες της ίδιας περιοχής, λόγω των διαστάσεων, που έχει λάβει το απεχθές φαινόμενο της έμφυλης βίας. Εστιάζει στις κοινωνικές συνθήκες, που την προκαλούν και εξηγεί γιατί τώρα Χριστιανοί & Μουσουλμάνοι συζητούν το κοινωνικό θέμα της βίας, ως θεολόγοι και ως πιστοί, που στοχεύουν σε δημιουργία προτάσεων και κοινού βηματισμού.

Την οπτική του Ισλάμ γύρω από το θέμα διαφωτίζει ο **Σοφιολογιώτατος Μουφτής Διδυμοτείχου κ. Οσμάν Χαμζά**. Τα εγκλήματα κάποιων με αποκλίνουσα συμπεριφορά δεν αντανακλούν τις αρχές και τους νόμους πάνω στους οποίους στηρίζεται το Ισλάμ. Δεν εκφράζουν πλήρως τα Δικαιώματα των Γυναικών στο Ισλάμ και γενικά τη θέση της Γυναίκας. Υπάρχουν απόψεις υπογραμμίζει - που δημιουργούν παρερμηνείες για τη θέση της γυναίκας στους Μουσουλμάνους, στη Δύση, έχει καθιερωθεί η κυρίαρχη ιδέα και άποψη ότι οι γυναίκες δεν έχουν ψυχή κατά τους Μουσουλμάνους, αυτό είναι πλάνη και το τεκμηριώνει.

Την όψη των έμφυλων στερεότυπων σε σχέση με τη βία και σε συνάρτηση με την στάση της Εκκλησίας, αναδεικνύει η **Καθηγήτρια της Κοινωνιολογίας της Θρησκείας και της Ηθικής, στο Τμήμα Θεολογίας, της Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ κα Νίκη Παπαγεωργίου**. Η ελλογιμωτάτη καθηγήτρια υπογραμμίζει ότι τα στερεότυπα διαπερνούν ακόμα και τις αποφάσεις των ανθρώπων, που έχουν εξουσία να διευθετήσουν ζητήματα, όπως οι δικαστές. Είναι πιθανό να προκαλέσουν ακόμη και θυματοποίηση των γυναικών, καθώς οι γυναίκες ενδέχεται να κατηγορούνται σε περιπτώσεις εγκλημάτων. Η Εκκλησία, ως μέρος της κοινωνικής πραγματικότητας, αποδέχεται και αναπαράγει πολλά από τα στερεότυπα αυτά, παρά τον ανανεωτικό και λυτρωτικό λόγο, που εκφέρει. Και προτείνει ως θεσμικό και ιστορικό σώμα, να συμβάλει στην αναθεώρηση των στερεοτύπων, μέσα στο ίδιο το εκκλησιαστικό σώμα.

Στερεότυπα & οπτική του Ισλάμ είναι το αντικείμενο ανάπτυξης στο βιβλίο του **Εκπαιδευτικού-ιεροδιδασκάλου Ιρφάν Μολλά**. Η επικρατούσα νοοτροπία δεν είναι θέμα θρησκευτικής πεποίθησης ή θρησκευτικών

επιταγών, αλλά είναι αποτέλεσμα της εθιμοτυπικής κουλτούρας και μίας παραδοσιακής συμπεριφοράς. Χαρακτηρίζει δε λυπηρό το φαινόμενο ότι οι γυναίκες στις μικρές παραδοσιακές κοινωνίες δύσκολα εμπιστεύονται τις κοινωνικές δομές ή τους αρμόδιους φορείς, ώστε να καταγγείλουν περιστατικά βίας. Και ζητά την ορθή εκπαίδευση των παιδιών και την ορθή θρησκευτική κατάρτισή τους.

Μηδενική ανοχή στη βία ως στοιχείο ωριμότητας της κοινωνίας και αυτοσεβασμού, ζητά από την τοποθέτηση της **η Θεολόγος, Σύμβουλος Ισότητας Φύλων & Εκπαιδύτρια Ενηλίκων Ειρήνη Αθανασάκη-Κοσκερίδη** και τονίζει πως οι γυναίκες στις μικρές παραδοσιακές κοινωνίες δύσκολα καταγγέλλουν περιστατικά βίας. Ζητά παραμερισμό του σύγχρονου φονταμενταλισμού κατάργησης της ετερότητας.

Ο Σοφολογιώτατος Μουφτής Ξάνθης κ. Μπιλάλ Καρά Χαλήλ με το κείμενο του καταρρίπτει τους μύθους. Ερμηνεύει το Κοράνι για το τι προβλέπει για την ενδοοικογενειακή βία. Αναφέρει ότι ο Προφήτης Μωάμεθ, πάντα έλυε τα ενδοοικογενειακά ζητήματα με έναν τρόπο γλυκό και ήρεμο. Και πάντα προέτρεπε την ευγενή και ευπρεπή συμπεριφορά των ανδρών έναντι των γυναικών. Αντιμετώπιζε τη Γυναίκα με μεγάλη ευλάβεια και δεν επέτρεπε στους άνδρες να σηκώσουν χέρι πάνω της. Κάτι που εφαρμόζει και ο ίδιος.

Ο κ. Δημήτρης Στεφανίδης Κοινωνιολόγος του Συμβουλευτικού Κέντρου Υποστήριξης Γυναικών - Θυμάτων Βίας του Δήμου Αλεξανδρούπολης, αποκαλύπτει ότι το (90%) των γυναικών της Αλεξανδρούπολης, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, που υπέστησαν βία έσπασαν τη σιωπή τους και δέχθηκαν τις υπηρεσίες του Συμβουλευτικού Κέντρου. Είναι γυναίκες με τουλάχιστον ένα παιδί και για αρκετές από αυτές χρειάστηκε, η άμεση παραπομπή τους σε Ξενώνες Φιλοξενίας, καθώς κινδύνευε η σωματική τους ακεραιότητα.

Κατά την **εκπαιδευτικό Τουρκικής γλώσσας Ιλκνούρ Κιγιτζή** η συμφιλίωση μεταξύ οικογένειας και εργασίας συνεχίζει να παραμένει το ζητούμενο. Οι γυναίκες της Μουσουλμανικής Μειονότητας της Θράκης, περιορίζονται στη μερική απασχόληση με μειωμένο ωράριο και μειωμένη αμειβόμενη εργασία καθώς δεν έχουν προοπτική επαγγελματικής εξέλιξης και καριέρας με φιλόδοξους στόχους. Για τη γυναίκα της μειονότητας, έχει παγιωθεί ο ρόλος της ως «νοικοκυρά» έχουσα την αποκλειστική ευθύνη των παιδιών, των

οικιακών εργασιών, της μητέρας, της συζύγου, των ηλικιωμένων γονέων σε βαθμό, που δεν της επιτρέπει να ενδυθεί έναν νέο ρόλο, αυτόν του «επαγγελματία».

Για τις Σκιές και τους κινδύνους που απαιτεί η Συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής αναφέρθηκε η **Δρ. Μαρία Χ. Σιδηροπούλου Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, στον Τομέα Ηθικής & Κοινωνιολογίας του Εργαστηρίου Κοινωνικής Έρευνας της Θρησκείας & του Πολιτισμού του Α.Π.Θ**

Ωστόσο στον αντίποδα αυτών των προβληματισμών, έρχεται ο Πρωτ. π. Αντώνιος Καλλιγέρης να δώσει τις ποιμαντικές διαστάσεις του προβλήματος σχετικά με τη συμφιλίωση Οικογένειας – Εργασίας. Η ισορροπία των σχέσεων συνδέεται άμεσα με την υποστήριξη ή όχι των οικογενειακών σχέσεων και με την ορθή λειτουργία μέτρων στήριξης υπέρ της οικογένειας ή της προσωπικής ζωής των ανθρώπων. Εξ όσων μέτρων εφαρμόστηκαν, ελάχιστα ήταν εκείνα, που λειτούργησαν. Αιτιολογεί και υπογραμμίζει ότι εκ μέρους της Ποιμαντικής Θεολογίας απαιτείται ο επανασχεδιασμός της Διακονίας, για την Οικογένεια καθώς και ο επανασχεδιασμός των μέχρι τώρα Εκκλησιαστικών Δομών & Υπηρεσιών, πριν σχεδιαστούν νέες.

Προτείνει να δοθεί έμφαση στη σύγχρονη ενορία και να μελετηθεί η διαμόρφωση της ως θεσμού. Να επανεξεταστεί ο τρόπος που συνδέονται οι ρόλοι των κληρικών και των λαϊκών και να επαναμελετηθούν όλες οι ποιμαντικές δράσεις, που απευθύνονται στις οικογένειες, στα παιδιά και τους εφήβους. Βασικός ποιμαντικός στόχος υπογραμμίζει πως πρέπει να είναι η Ορθόδοξη Χριστιανική διαφυλική αγωγή ενηλίκων και κυρίως των ανηλίκων.

Στο αθέατο για του πολλούς αλλά ζέον ζήτημα του Trafficking καθώς και στις Κοινωνικές και ηθικές διαστάσεις της παράνομης διακίνησης και εκμετάλλευσης ανθρώπων τις προκλήσεις για την κοινωνία, αναφέρεται το Κεφάλαιο 5 του βιβλίου.

Εκεί καταθέτουν στοιχεία, θέσεις και απόψεις η **Αναπλ. Καθηγήτρια Θρησκευολογίας Τμ. Θεολογίας, Θεολογικής Σχολής, Α.Π.Θ. κα Αγγελική Ζιάκα** και ο επίσης **Αν. Καθηγητής Κοινωνικής Θεωρίας του Σύγχρονου Πολιτισμού και του Χριστιανισμού, Τμ. Θεολογίας ΑΠΘ κ. Χ. Ν. Τσιρώνης**. Παραθέτουν τους λόγους που προκαλούν το Trafficking, τις ευρωπαϊκές και τις παγκόσμιες πολιτικές, καθώς και στα μέτρα που λαμβάνονται για την

αντιμετώπιση του φαινομένου. Γνωστοποιούν στις εκθέσεις του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ILO). Βάσει αυτών προκύπτει ότι 40 εκατομμύρια άνθρωποι εμπίπτουν στις «σύγχρονες μορφές δουλείας». 25 εκ. εμπλέκονται σε συνθήκες εξαναγκαστικής εργασίας και 5 εκ. σε εξαναγκαστική σεξουαλική εκμετάλλευση, ενώ 1 στα 4 θύματα είναι παιδιά.

Εδώ θα μου επιτρέψετε να θυμίσω τρεις χρονικούς σταθμούς, ώστε να γίνει αντιληπτή η διάσταση του Trafficking.

- Η Ελλάδα κατά τα έτη 2001-2002 καταδικάστηκε από τον ΟΗΕ ως υπό **επιτήρηση Ευρωπαϊκή χώρα για την επικράτηση των Ροζ κυκλωμάτων**, διέθετε 1,2 εκατομμύριο χρήστες, οι οποίοι απολάμβαναν τις εξαναγκαστικές σεξουαλικές παροχές εκμεταλλεόμενων γυναικών, από τις πρώην ανατολικές χώρες, που τα κυκλώματα έφεραν εδώ, για οικιακές βοηθούς και επιμελήτριες ηλικιωμένων ανθρώπων και αντί αυτών των παροχών, τα άτομα της βιομηχανίας του σεξ, τις προώθησε στα καμπαρέ και στους οίκους ανοχής, παρακρατώντας όλα τα ταξιδιωτικά έγγραφα τους.
- Ως 2^ο περιστατικό αναφέρω τη θετική αντίδραση του γυναικείου και φεμινιστικού κινήματος της χώρας το 2004, όταν τα κυκλώματα της εμπορίας ανθρώπων προσπάθησαν να εισάγουν, κατά τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών αγώνων, 3500 γυναίκες θύματα του Trafficking και να τις τοποθετήσουν σε οίκους και ξενοδοχεία, ώστε να ικανοποιούσαν τις ορέξεις των θεατών των αγώνων, όπως συμβαίνει σε κάθε αντίστοιχη διεθνή οργάνωση. Τότε οι Ελληνίδες φεμινίστριες πέρα από χρώματα και κόμματα, βροντοφώναξαν ΟΧΙ στο όνειδος και δεν το επέτρεψαν, κάτι που δεν μπόρεσαν να επιτύχουν το 2014 οι Γερμανίδες φεμινιστές αργότερα με τους αγώνες του Μουντιαλ
- Ως 3^ο περιστατικό σας καλώ να θυμηθείτε 10 μήνες πριν, το χάος της απόσυρσης των Αμερικανών από το Αφγανιστάν. Η ζωή ξαναγύρισε στις παλιές συνήθειες των Αφγανών και σε συνδυασμό με τη φτώχεια, είδαμε στη TV μια κραυγαλέα μορφή εκμετάλλευσης αγοροπωλησίας 8χρονων και 10χρονων κοριτσιών σε εξαναγκαστικούς γάμους ή για εργασία ως δούλες σε υπερώριμους άνδρες, που θα μπορούσαν να ήταν και παππούδες τους.

Άρα στο θέμα του Trafficking, μορφή βίας και αυτό, είναι και αυτό εδώ. Και όπως υποστηρίζει ο κ. Καθηγητής απαιτείται ενημέρωση, ευαισθησία και αυξημένο το αίσθημα δικαιοσύνης, για τον πλησίον ώστε να μην υπάρχουν παιδιά και «Γυναίκες στη σκιά της Βίας»

Τα συμπεράσματα του Συνεδριου & του βιβλιου λειτουργουν ως πυξίδα και δειχνουν οτι η Πολιτεία όσο και οι θρησκευτικοί παράγοντες της χώρας θα πρεπει, να επανεξετάσουν τα λάθη τους, τις αβλεψίες τους και να δράσουν όχι στο μέλλον αλλά έπρεπε να είχαν ενεργοποιηθεί ήδη από το χθες, για να βρουν θεραπεία οι εν δυνάμει θύτες και προστασία τα εν δυνάμει θύματα